

Raadsvoorstel

Datum vergadering: 4 juli 2024
Agendapunt: 27
Onderwerp: Zienswijze concept convenant Regio Noordoost Brabant (RNOB)
Portefeuillehouder: burgemeester Mark de Man

Heesch, 14 mei 2024

Inleiding

In de regio Noordoost-Brabant werken 10 gemeenten en 2 waterschappen samen aan gedeelde, gemeentegrensoverschrijdende opgaven. Gezamenlijk pakken zij de maatschappelijke en economische uitdagingen op die alleen door samenwerking voor elkaar te krijgen zijn. Om zo te werken aan een regio waar het goed leven, wonen en werken is. RNOB vormt geen aparte bestuurslaag met eigen bevoegdheden en is geen juridische entiteit. Bestuurders stemmen met elkaar af om te komen tot afspraken over een gezamenlijke aanpak. Alle bevoegdheden zijn en blijven volledig bij de deelnemende gemeenteraden en Algemene Besturen (AB's) van waterschappen. Sinds 2014 is de samenwerking in Noordoost-Brabant geformaliseerd in een convenant. Met het einde van de vierjarige looptijd van het huidige convenant in zicht, was er behoefte om de samenwerking te herijken. Met name om taken en verantwoordelijkheden van de diverse gremia aan te scherpen en de rol en instrumenten van gemeenteraden en AB's sterker in het convenant te verankeren.

Het Dagelijks Bestuur RNOB legt het concept samenwerkingsconvenant (bijlage 1) inclusief aanbiedingsbrief (bijlage 2) en oplegger (bijlage 3), door middel van een lokaal collegevoorstel, voor zienswijze voor aan alle gemeenteraden en Algemeen Besturen Waterschappen. Zienswijzen die binnenkomen worden door het DB RNOB beargumenteerd wel of niet overgenomen. Voor het zomerreces ontvangen alle colleges en dagelijkse besturen waterschappen een nieuwe conceptversie van het convenant met het verzoek om deze direct na het zomerreces ter besluitvorming aan de raden en AB's waterschappen voor te leggen. Op dat moment zal ook de gemeenteraad van de gemeente Bernheze om instemming worden gevraagd.

In dit raadsvoorstel wordt u eveneens gevraagd om goedkeuring te geven op de inwonersbijdrage voor 2025. Vanwege de voorgenomen indexering is het nodig dit besluit tijdig, voor het zomerreces, te nemen zodat het nog in de begroting voor 2025 verwerkt kan worden.

In een uitgebreid traject, met onder andere een regionale bijeenkomst voor raden, is opgehaald wat gedachten waren ten aanzien van de betrokkenheid van gemeenteraden en algemeen besturen van de deelnemers (o.a. over Klankbordgroep, VVB). Op basis daarvan is het convenant opgesteld. Op basis daarvan is bovendien gekozen om een zienswijze procedure in te voegen, waarbij de verschillende raden in de gelegenheid gesteld worden om een zienswijze op het concept samenwerkingsconvenant in te dienen.

Ter informatie zijn 3 overzichten bijgevoegd:

- "De Raad aan zet in RNOB" (bijlage 4)
- "AgriFood Capital" (bijlage 5)
- "Noordoost Brabant Werkt" (bijlage 6)

Voorstel

1. Geen zienswijze in te dienen op het concept samenwerkingsconvenant RNOB.
2. In te stemmen met een financiële bijdrage voor 2025 aan de RNOB vooruitlopend op het besluit over het nieuwe samenwerkingsconvenant RNOB waarbij:
 - a. de financiële bijdrage van € 3 per inwoner in 2024 geldt als basisjaar;
 - b. dit bedrag per 1 januari 2025 jaarlijks wordt geïndexeerd;
 - c. voor de verdeling van de bijdrage tussen RNOB en AgriFood Capital de verhouding van 2024 geldt als basisjaar (€ 1,56 RNOB en € 1,44 AFC).
3. In te stemmen met een financiële bijdrage 2025 aan de strategische WERKagenda 'Op weg naar 2030' van Noordoost Brabant Werkt waarbij:
 - a. de financiële bijdrage van € 1 per inwoner in 2024 geldt als basisjaar;
 - b. dit bedrag per 1 januari 2025 jaarlijks wordt geïndexeerd.

Argumenten

1.1 Het inventariseren van draagvlak voor de nieuwe samenwerkingsconvenant doormiddel van een zienswijze-procedure.

In praktische zin is er na het zomerreces geen ruimte meer voor amendementen op het convenant. Met name omdat een wijziging door een van de deelnemers zou betekenen dat het gehele proces opnieuw moet worden opgestart. Alle gemeenteraden en AB's waterschappen krijgen daarom nu de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op het concept samenwerkingsconvenant. Het DB RNOB zal beargumenteerd de ingekomen zienswijzen wel of niet verwerken.

1.2 De democratische legitimiteit staat centraal

De bestuurlijke (en ambtelijke) samenwerking in RNOB vertrekt vanuit de kaders die de gemeenteraden en AB's van waterschappen meegeven aan hun bestuurders. Regionale afspraken worden ter besluitvorming voorgelegd bij de deelnemers. De positie en betrokkenheid van gemeenteraden en AB's in onze regionale samenwerking zijn stevig verankerd in dit convenant. Onder andere door de instelling van de 'Verenigde Voorbereidende Bijeenkomst' (VVB) en 'Klankbordgroep'. De VVB wordt geformaliseerd in het convenant.

1.3 Verbondenheid en commitment als stevige basis voor samenwerking

Onze regionale opgaven hebben een lange tijdshorizon. Ook willen de deelnemers hun langjarig commitment op deze regio tot uiting brengen. Dit convenant gaat daarom uit van een verbinding voor onbepaalde tijd. Om scherp te blijven in de samenwerking te behouden, tijdig bij te sturen en te actualiseren zijn bepalingen opgenomen over uittreding en periodieke evaluatie van de samenwerking én over de actualisatie van de inhoudelijke regionale agenda.

1.4 Vorm volgt inhoud

Onze gezamenlijke opgaven (het 'wat', verwoord in de inhoudelijke agenda van RNOB) zijn de basis voor de vorm (het 'hoe', de bestuurlijke en ambtelijke beslis- en overlegstructuur) van onze regionale samenwerking. Het verbinden van structuur en inhoud maakt monitoring en (bij)sturing op realisatie van opgaven mogelijk en biedt zicht op de (integrale) koers van de samenwerking. Het Bestuur van de RNOB heeft de verantwoordelijkheid om de structuur nader in te richten, op basis van de inhoudelijke agenda.

1.5 Sterk fundament én wendbaar

Dit convenant is op hoofdlijnen verwoord. Niet alle aspecten van de (bestuurlijke en ambtelijke) samenwerkingsstructuur zijn in detail vastgelegd. Het zorgt voor flexibiliteit om in te spelen op nieuwe maatschappelijke opgaven van onderop (lokale overheden) of van bovenaf (zoals een nieuw kabinet of provinciebestuur). Verder biedt het convenant de mogelijkheid om (in beperkte

mate) in wisselende coalities samen aan opgaven, programma's of projecten te werken. Met een gezamenlijke agenda van alle deelnemers als uitgangspunt. De Algemene Vergadering bepaalt in hoeverre dit wenselijk is en bewaakt de collectiviteit.

1.6 Spelregels losgetrokken van het convenant

Om wendbaar te blijven en omdat de insteek is dat het nieuwe convenant voor onbepaalde termijn wordt aangegaan, zijn veel uitvoeringsafspraken verplaatst naar een nog op te stellen 'organisatieregeling' (zie hiervoor de toelichting onder het kopje vervolg).

2.1 Voor het uitvoeren van de strategische agenda RNOB is geld nodig.

Door het volgen van een zienswijze procedure treedt vertraging op in de besluitvorming over het samenwerkingsconvenant RNOB vanaf 2025. Om de juiste bijdrage in de begroting 2025 op te nemen, wordt voorgesteld om vooruitlopend op het definitief besluit over het nieuwe samenwerkingsconvenant RNOB in te stemmen met de bijdrage voor 2025.

Het benodigde budget is niet gewijzigd ten opzichte van de bestaande samenwerking. Wel wordt voorgesteld om vanaf 1 januari 2025 de bijdrage te indexeren. Deze indexering is gebaseerd op een mix van de loonindex en de prijsindex, zoals de gemeente en de GR-en dit ook doen. Dit naar verhouding (20%-80%) van de begrotingen van de samenwerkingen. Voor de bijdrage van 2025 wordt de loonindex 4,66% en prijsindex 3,9% van 2024 gehanteerd. De gewogen index wordt dan 4,05%.

In totaal bedraagt de gemeentelijke bijdrage voor 2025 € 3,12/inwoner per jaar inclusief indexering. De bijdrage bestaat uit 2 componenten:

1. Samenwerking RNOB € 1,62 per inwoner;
2. AgriFood Capital € 1,50 per inwoner.

3.1 Bekostiging NOB Werkt afzonderlijk van convenant RNOB

Tot op heden werd ook de financiële bijdrage van de gemeenten in Noordoost-Brabant aan de regionale samenwerking op het gebied Arbeidsmarkt (NOB Werkt) geregeld via het convenant van RNOB. Dat wordt niet langer aan elkaar verbonden. NOB Werkt heeft een eigen convenant (met afzonderlijke looptijd en structuur) en eigen financieringsstromen. Bovendien betreft het geen deelname van RNOB in een samenwerkingsverband, maar een samenwerking van gemeente. De triple-helix samenwerking via AgriFood Capital (AFC) zijn wel opgenomen in het voorliggende convenant.

Ook voor de bijdrage aan NOB Werkt wordt voorgesteld deze vanaf 1 januari 2025 te indexeren (bijdrage 2025: € 1,04/inwoner per jaar). Vanaf volgend jaar zal het verzoek om een financiële bijdrage voor NOB Werkt afzonderlijk worden gedaan. NOB Werkt komt hiervoor met een voorstel ten behoeve van de financiering vanaf 2026.

Risico's

1.1 De RNOB als regionale werkplaats

Regionale samenwerking is geen doel op zich. Het is een middel om enerzijds lokale ambities en doelen te realiseren, daarvoor is regionale samenwerking steeds vaker nodig. Anderzijds schakelt het Rijk en de provincie steeds vaker op de regionale schaal.

De RNOB is te vergelijken met een werkplaats, waar deze twee dynamieken samenkomen. Een platform voor ontmoeting, kennisuitwisseling en werken aan gezamenlijke antwoorden. De regio zijn alle deelnemers zelf. Actief werken in de werkplaats (bestuurlijk en ambtelijk) is noodzakelijk; het, betrekkelijk, kleine regiobureau kan daarbij in beginsel slechts faciliteren.

Kosten en dekking

Er is sinds de totstandkoming van de RNOB nooit voor gekozen om de inwonersbijdrage te indexeren waardoor we in de loop der jaren circa tussen de 20 en 30% aan uitvoeringskracht zijn kwijtgeraakt. Met andere woorden: de RNOB is de afgelopen jaren, in relatieve zin, een kwart van haar budget verloren. In dit convenant kiezen we er voor om de inwonersbijdrage jaarlijks te indexeren. De financiële bijdrage is eveneens opgenomen in het Jaarplan & begroting 2025 RNOB.

Met de inwonersbijdrage creëren we uitvoeringskracht voor onze regionale samenwerking. Een deel wordt gebruikt voor een klein regiobureau dat de werkplaats organiseert en faciliteert: een website, secretariaat, de overlegmomenten (Regiodagen) en communicatie. Een ander deel zetten we, in de vorm van werkbudgetten voor bestuurders om uitvoering te geven aan de inhoudelijke samenwerkingsagenda: onderzoek naar bedrijfskavels, kennisproduct voor arbeidsmigratie voor lokale beleidsvorming zijn voorbeelden daarvan.

Het niet indexeren van de inwonersbijdrage heeft er de afgelopen jaren voor gezorgd dat er minder uitvoeringskracht was terwijl de vragen en opgaven (Rijk, provincie en deelnemers zelf) zijn toegenomen. De komende maanden onderzoekt het Bestuur van de RNOB op basis van deze kaders (het convenant) hoe de regionale werkplaats te organiseren en wat daarvoor nodig is. Dit geldt ook voor de triple-helix samenwerking in AgriFood Capital (AFC).

Het convenant biedt de mogelijkheid om (onderbouwd) een hogere inwonersbijdrage dan wel afdracht voor te stellen aan alle gemeenteraden en Algemeen Besturen via het jaarlijkse Jaarplan & begroting RNOB. In dat geval is overigens wel instemming nodig van alle gemeenteraden en Algemeen Besturen.

De jaarlijkse indexering vanaf 2025 heeft de volgende financiële gevolgen:

In de begroting 2024 houden we rekening met een bijdrage van € 4,- per inwoner. O.b.v. 32.416 inwoners is dit bijdrage van € 129.664,-. De voorgestelde indexering per 1-1-2025 heeft een verhoging van de bijdrage tot gevolg van $32.416 \times € 0,16 = € 5.187,-$. Deze zullen we verwerken in de begroting 2025.

Vervolg

De ingekomen zienswijzen worden door het DB RNOB beargumenteerd wel of niet verwerkt in het concept samenwerkingsconvenant. Een, eventueel aangepast, concept convenant wordt nog voor het zomerreces naar alle gemeenteraden en AB's Waterschappen verstuurd voor behandeling direct na het zomerreces. Nadat de gemeenteraad het besluit heeft genomen, zal de burgemeester het convenant namens de gemeente Bernheze ondertekenen. Naast het convenant werken we de komende tijd verder aan het versterken van de samenwerking in RNOB aan de hand van een gestructureerde en gerichte aanpak, langs vier lijnen:

1. Inhoudelijke agenda: aanbrengen van scherpste en focus, waarbij de huidige samenwerkingsagenda en Prioriteitennota (welke nu op onderdelen nog relatief abstract en algemeen zijn) als kaders dienen;
2. Structuur: uitwerking van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerkingsstructuur, passend bij de inhoudelijke agenda;
3. Impact: uitwerking van financiële en personele impact (kwalitatief en kwantitatief) daarvan, wat -als gevolg van inzicht in de benodigde middelen in relatie tot de inhoudelijke

agenda en ambities- mogelijk tot een voorstel voor aanpassing van de financiële bijdrage kan leiden;

4. Duurzame verbinding en goede gesprek, door te investeren in en ontwikkelen met elkaar.

De bestuurlijke en ambtelijke structuur wordt verwoord in een organisatieregeling. Daarin krijgen ook meer bedrijfsmatige aspecten (bijvoorbeeld rondom werkgeverschap en betalingen) een plek, evenals afspraken over de wijze waarop we in RNOB met elkaar samenwerken en werken aan continue ontwikkeling van onze regio. De colleges van B&W en Dagelijkse Besturen van waterschappen bekrachtigen de organisatieregeling. Uiteraard zullen we daar uw gemeenteraad te zijner tijd over informeren. Samen met het convenant vormt deze organisatieregeling de 'afsprakenet' voor alle deelnemers van de samenwerking in het bewerkstelligen van de gezamenlijke regionale opgaven.

Evaluatie

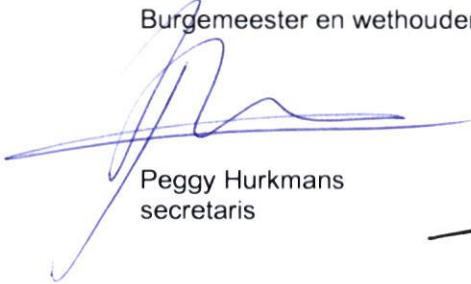
n.v.t.

Bij- De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar.

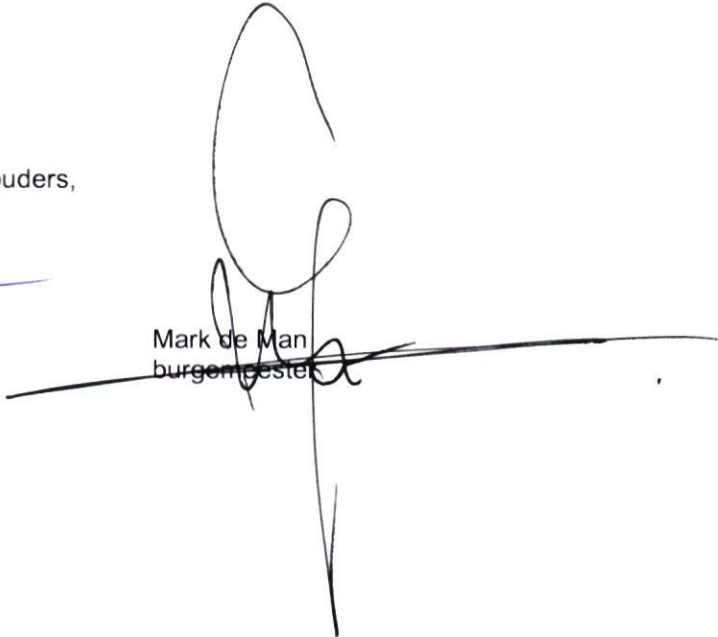
lage(n):

- Bijlage 1: Samenwerkingsconvenant RNOB
- Bijlage 2: Aanbiedingsbrief Bestuur RNOB
- Bijlage 3: Oplegger bij het convenant
- Bijlage 4: Overzicht "De Raad aan zet in RNOB"
- Bijlage 5: Overzicht "AgriFood Capital"
- Bijlage 6: Overzicht "Noordoost Brabant Werkt"

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Mark de Man
burgemeester